

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

Стручно веће: СРПСКИ ЈЕЗИК

Образовни профил: четворогодишње образовање

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: четврти

Како би се омогућила ефикасност учења, наставник се руководи следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцено сау тврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања: избор одговарајућих и примена различитих метода и техника оцењивања како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност и благовременост оцењивања, обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења и ефекат оцено на даљи процес учења;
- 5) оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
- 6) уважавање индивидуалних разлика, образовних потреба, узраста, претходних постигнућа ученика.

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Саставни је део процеса наставе и учења и садржи повратну информацију наставнику за даље креирање процеса учења и препоруке ученику за даље напредовање и евидентира се у педагошкој документацији наставника.

На основу података прикупљених формативним оцењивањем могу се извести оцено које се уносе у књигу евиденције о образовно-васпитном раду.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Формативно и сумативно оцењивање део су јединственог процеса оцењивања заснованог на унапред утврђеним критеријумима.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Постигнућа ученика оцењују се и на основу активности и резултата рада, као што су:

- 1) излагање и представљање (уметнички наступи, спортске активности, изложбе радова, резултати истраживања, извештаји, учешће у дебати и дискусији, дизајнерска решења, практични радови, учешће на такмичењима и смотрема и др.);
- 2) продукти рада (модел, макете, постери, графички радови, цртежи, есеји, домаћизадаци, презентације и др.);

- 3) учешће и ангажовање у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте;
 4) учешће у активностима самовредновања и вршњачког вредновања;
 5) збирка одабраних ученикових радова – портфолио и др.

Критеријуми оцењивања морају бити усклађени на нивоу стручног већа у оквиру истог и/или сродних предмета и усвојени на педагошком колегијуму. Оцењивање из истог предмета у једној школи изводи се на основу истих или упоредивих критеријума и инструмената оцењивања.

Наставна тема/ модул	Исходи модула	Оцена 5	Оцена 4	Оцена 3	Оцена 2	Технике вредновањ а
ЈЕЗИК	Језик одраз човековог искуства, посредује између стварности и људског мишљења. Наиме, категоризација је сврставање појава из спољног света у групе, за потребе мишљења и језичког кодирања. Категоризација је непосредно релевантна за језик: кад год за неке појаве употребимо исти назив, ми их заправо сврставамо заједно, у исту категорију (нпр. зубарска столица се веома разликује од типичне столице, али је ми препознајемо као сличну њој и именујемо истом речју	2.CJK.3.1.4. Има детаљнија знања о употреби падежа и глаголских облика, уме да анализира компликованије реченице грађене по различитим моделима, познаје специјалне независне реченице; познаје различита решења у вези с конгруенцијом.	2.CJK.3.1.1. Разуме да постоји тесна веза између језика и мишљења; јасан му је појам категоризације, познаје конверзационе максиме (квалитета, квантитета, релевантности и начина), разуме појам информативне актуализације реченице и зна како се она постиже; јасан му је појам текстуалне кохезије.	Користи своја знања из језика у основној мери. Нема већих језичких недостатака у говору и писању. Зна већи део гласовних промена и падежних облика. Има пристојан и разнолик лексички фонд. Зна основна глаголска времена.	Уме да користи језик на основном нивоу. Препознаје основне језичке норме. Зна да наброји све падеже у српском језику. Препознају неке гласовне промене. Препознаје градиво из језика уопште и на врло основном нивоу.	Дефинисан е у годишњем глобалном плану рада наставника . <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањ ем у педагошкој документа цији, ученику се даје повратна информац ија,

	– столица). Конверзационе максиме су изрази тзв. сарадничког принципа – претпоставке да саговорници у току комуникације међусобно сарађују; максиме су прећутна правила која они, несвесно и аутоматски, током комуникације (не само вербалне него и невербалне) поштују. Познаје главна значења одн. употребе падежа. Познаје и друга значења глаголских времена и начина осим основних и приповедачких. На типичним примерима разликује апсолутна од релативних значења глаголских времена. Додатни модели обухватају моделе с допунским предикативом и прилошким допунама.					самовредновање ученика Домаћи задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученику се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима На сваком
--	---	--	--	--	--	--

						часу, вођењем педагошке документа ције, повратна информац ија ученику, мотивација за даљи
КЊИЖЕВ НОСТ	Формирање читалачких навика, разумевање улоге читања у тумачењу књижевног дела. Компаративно проучавање матичне књижевности, као и схватање начина конституисања књижевног дела посредством читања – позиционира књижевно дело унутар ланца рецепције. Истовремено, читање употпуњује лично искуство, а читање као тумачење само је облик изграђивања језичког (разумевање језичког/знаковног обликовања света), литерарног (место	Уме да одреди поетичке особине књижевног дела и одређује њихово место и улогу у књижевном делу (особине жанра, родови, врсте), наративност, дескриптивност, психолошку дубину и пластичност карактера/јунака/ликова, симболички карактер језика, књижевну композицију, интертекст, стилске	Разликује особине књижевног дискурса (наративност, естетско-поетички идентитет, критички поглед на друштво, фикционаост...) у односу на остале дискурсе. • Књижевни дискурс према научном (историја, психологија, филозофија, егзактне науке...), административном, новинарском/медијском дискурсу, политичком, истражном, књижевнотеоријском... Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. • Самостално уочава проблеме које књижевно	Препознаје основне структурне и естетске особине књижевних текстова (знаковност текста, непроменљиве/променљиве константе књижевног дела, начин обликовања значења, информативност текста, основна естетичка мерила...). Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку,	Разликује особине књижевног дискурса (наративност, естетско-поетички идентитет, критички поглед на друштво, фикционаост...) у односу на остале дискурсе. • Књижевни дискурс према научном (историја, психологија, филозофија, егзактне науке...), административ	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника. <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањем у педагошкој документацији, ученику се даје повратна информац

књижевности у формирању људског идентитета), културног (књижевност као део уметничког и културног поља), националног (место књижевности у оквиру националне културе и историје) и општељудског идентитета (место књижевности у изградњи хуманог и (мулти)културног друштва). У тумачењу књижевно-уметничких и књижевнонаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. Прави разлику између уско омеђене периодизације књижевних праваца и епоха у српској и светској	фигуре...). • Уме да одреди структурне и естетске особине књижевних текстова и одређује њихова значења и вредности (знаковност текста, начин обликовања значења, информативност текста, основна естетичка мерила...). Разуме да су и друга књижевна, уметничка и културна остварења грађа за књижевно дело, и анализира како се ова књижевна грађа обликује у једном посебном књижевном	дело покреће. • Аргументацију разумевања проблема наводи из примарног текста књижевног дела (однос међу јунацима, однос јунак – друштво, структура лирског субјекта, историјска, економска околност...), наводи делове књижевног дела битне за разумевање проблема. . Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.	аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом. Препознаје књижевно дело као естетску творевину и као културно-историјски документ (сведочанство и о једном времену, историјском периоду и друштвеним догађајима).	ном, новинарском/медијском дискурсу, политичком, истражном, књижевнотеоријском... • Увиђа да књижевност поетички може да уклопи у себе и остале дискурсе. Препознаје друштвене и културне особине и најважније историјско-друштвене промене различитих епоха и одговор књижевности на њих.	ија, самовредновање ученика Домаћи задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученику се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима
--	--	--	--	---	--

	књижевности као што су нпр. барок, класицизам, сентиментализам, пред романтизам, романтизам, реализам, симболизам, модерна, авангарда, експресионизам, постмодерна... и оне периодизације која уважава и друге аспекте – философски (просвећеност), филолошки (рускословенско доба) Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном делу и своје ставове, уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста. Формирање читалачких навика, разумевање улоге читања у тумачењу књижевног дела. Компаративно проучавање матичне књижевности, као и схватање начина	делу. Самостално уочава и тумачи проблеме које књижевно дело покреће. • Аргументацију разумевања проблема наводи из примарног текста књижевног дела (однос међу јунацима, однос јунак – друштво, структура лирског субјекта, историјска, економска околност...), наводећи делове књижевног дела битне за разумевање проблема, као и на основу литерарно-историјског контекста				На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информација ученику, мотивација за даљи
--	---	--	--	--	--	--

	конституисања књижевног дела посредством читања – позиционира књижевно дело унутар ланца рецепције. Истовремено, читање употпуњује лично искуство, а читање као тумачење само је облик изграђивања језичког (разумевање језичког/знаковног обликовања света), литерарног (место књижевности у формирању људског идентитета), културног (књижевност као део уметничког и културног поља), националног (место књижевности у оквиру националне културе и историје) и општељудског идентитета (место књижевности у изградњи хуманог и (мулти)културног друштва).					
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује	Изграђује свест о себи као читаоцу – развија	Излаже (у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом) и пише о	Критички промишља књижевни и неуметнички текст	Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности	Дефинисан е у годишњем глобалном

књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади, течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући	читалачку ауторефлексију (разуме улогу читања у сопственом развоју; има развијену, критичку свест о својим читалачким способностима. Течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом. Процењује	темама из области језика, књижевности и културе; има развијене говорничке (ораторске) вештине; претпоставља различите ставове аудиторијума и у складу с тим проблематизује поједине садржаје; препознаје и анализира вербалну и невербалну реакцију саговорника односно аудиторијума и томе прилагођава свој говор; слушајући говорника, процењује садржину и форму његовог говора и начин говорења. Течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове. Разуме сложенији књижевни и неуметнички текст: препознаје његову сврху; проналази експлицитне и имплицитне информације; издваја информације према задатом критеријуму; издваја главне идеје; прати развој одређене идеје; пореди информације и идеје	средње сложености Разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да	или слободна тема), покушава да јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин. Уз помоћ наставника разликује битно од небитног и држи се основне теме. Саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем. Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела. Сажето	плану рада наставника <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањем у педагошкој документацији, ученику се даје повратна информација, самовредновање ученика Домаћи задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученику се даје повратна
---	---	---	--	---	--

	приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст	стилске поступке у књижевном и неуметничком тексту; пореди стилске поступке у два сложена текста (или више њих); тумачи њихову улогу у остваривању естетских и значењских одлика наведених врста текстова. Продубљено критички промишља сложенији текст. Издваја доказну грађу на којој аутор аргументативно г текста заснива своје ставове и одређује средства којима их износи. Критички промишља сложенији	из двају или више текстова да би разумео одговарајући значењски или стилски аспект према задатом критеријуму; анализира и тумачи оне системе мотивације који се у књижевном делу јављају при обликовању (карактеризацији) ликова и изградњи догађаја (због бољег и потпунијег разумевања значења књижевног дела); тумачи (на нивоу разумевања) текстове ослањајући се на други текст/текстове. Критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове; аргументовано вреднује да ли аутор сложенијег експозитивног или аргументативног текста погодног за обраду градива из језика и књижевности	понуди алтернативу бирократском језику. Препознаје структуру, различите елементе, стилске одлике (експресивност, сликовитост, метафоричност) књижевног и неуметничког текста; препознаје конотативно значење речи у датом контексту и разуме сврху конотативног значења у књижевном и неуметничком тексту; одређује значење непознате речи на основу контекста и творбеног модела; разуме значај читања за богаћење	препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове. Резимира једноставнији књижевни и некњижевни текст.	информац ија Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информац ија Присуство часовима На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информац ија ученику, мотивација за даљи
--	---	--	---	--	--	---

	користећи се описом, приповедањем и излагањем. Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст¹ на теме из књижевности, језика и	књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове; аргументовано вреднује да ли аутор сложенијег експозиторног или аргументативног текста погодног за обраду градива из језика и књижевности износи све	износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди.			
--	---	---	--	--	--	--

	културе. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднасловe, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. Има способност и навику да у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...) чита текстове средње	потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди.				
--	--	---	--	--	--	--

	тежине (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности. Разуме књижевни и неуметнички текст средње сложености: препознаје њихову сврху, проналази експлицитне и имплицитне информације, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из двају или више текстова.					

Критеријум оцењивања за тест – процентуално (35 -40%)

Критеријум оцењивања петнаестоминутног теста

Удео активности у коначној оцени 50%